

<u>Onderwerp:</u>	Pilot bodycams voor een veiliger werkomgeving
Datum:	22 juni 2021
Portefeuillehouder:	E. Boog
Afdeling:	Bestuurs&Directieadvies
Steller:	Jan Dick de Kort/Annemarie Hillert

Wat is de voorgeschiedenis en de concrete aanleiding van de informatie?

Bij de behandeling van de begroting op 29 oktober 2020 is door een aantal partijen een motie ingediend, waarbij gevraagd is om te onderzoeken of het mogelijk is om een experiment te starten met betrekking tot de inzet van bodycams door het verstrekken van bodycams aan de BOA's en toezichthouders die dat wensen. Deze motie is verworpen, maar aangegeven is met een uiteenzetting te komen waarin de verschillende aspecten van het gebruik van de bodycam en de situatie in Diemen nader worden toegelicht. Ook komen onder andere de voorwaarden en de uitgangspunten van de eventuele inzet van de bodycam aan de orde.

Ligt aan de informatie een collegebesluit ten grondslag?

Ja, 15 juni 2021.

Samenvatting

Inhoud van het besluit

Wij hebben besloten om zo spoedig mogelijk in 2021 een pilot te starten voor de duur van een jaar om de uitrusting van de Boa's en toezichthouders Openbare Ruimte uit te breiden met een bodycam. Een welbewuste keuze voor de bevordering van de veiligheid van deze werknemers ligt hieraan ten grondslag. En mede gesteund door een positief advies van politie en OM in de "driehoek" (zie bijlage 1). Uit onderzoek (zie bijlage 2 met specifieke verwijzingen) blijkt dat het dragen van bodycams door Boa's en toezichthouders bijdraagt aan een veiliger werkomgeving. Ook de effectiviteit wordt vergroot en biedt de mogelijkheid om (als de situatie dat feitelijk vereist) minder terughoudend op te treden. Het daadwerkelijke gebruik van de bodycam is een inbreuk op de privacy. Maar in de afweging tussen noodzaak en inbreuk privacy is de constatering dat feitelijk gebruik (met uitgebreide waarborgen) slechts bij (dreigende) escalatie plaatsvindt voldoende grond om te spreken over een gerechtvaardigde inbreuk op de privacy.

Voorafgaand aan het daadwerkelijke gebruik dient de OR op grond van artikel 27 van de Wor in te stemmen en dienen onze Boa's en toezichthouders een gerichte training in het gebruik van de bodycam te hebben gehad. De pilot richt zich op die situaties waar een bodycam volgens inschatting het meeste effect zal hebben. Hierbij gaat het dan, op basis van de ervaringen van de Boa's en toezichthouders met name om tijden van de dag en locaties. In de loop van de pilot wordt hierin variatie aangebracht om zo goed mogelijk de effectiviteit te kunnen beoordelen. Verder is besloten om na de proefperiode een, mede uit een oogpunt van objectiviteit door een extern bureau op te stellen, evaluatie aan uw gemeenteraad voor te leggen, inclusief het voorstel om al dan niet permanent over te gaan tot het gebruik van een bodycam voor de toezichthouders en Boa's die werkzaam zijn in de openbare ruimte.

Argumenten en keuzemogelijkheden

De rol van de Boa/toezichthouder

In handhaving van de lokale veiligheid, leefbaarheid en de naleving van (specialistische) regels, is een belangrijke rol weggelegd voor Boa's en toezichthouders.

De Boa's en toezichthouders die opereren in de openbare ruimte hebben een breed pakket aan bevoegdheden die hun juridische basis onder andere vinden in de Algemene Plaatselijke verordening (APV). Deze handhavingstaken hebben een publiekrechtelijk karakter.

In de afgelopen jaren hebben Boa's steeds meer te maken gekregen met agressie en incidenten en de risico's nemen toe, bijvoorbeeld door de actievere opstelling in de bestrijding van ondermijnende criminaliteit. In de avonduren en in de vroege ochtend worden huisbezoeken afgelegd. De Boa's sluiten samen met de bouwinspecteurs op last van de burgemeester woningen waarin hennep en/of wapens aangetroffen zijn en ook op de industriegebieden lopen de Boa's tegen criminele misstanden aan. Daarnaast krijgen de Boa's meer en meer te maken met verwarde personen. De afgelopen jaren is de agressie richting de Boa's (ook landelijk) behoorlijk toegenomen. De lontjes bij mensen worden korter.

Het afgelopen jaar is er, naast het verbale geweld meer sprake van fysiek geweld. Enkele voorbeelden hiervan zijn: het slaan op het bedrijfsvoertuig, een aanhouding bij een overval en een aanhouding bij een vechtpartij (beiden onder regime van de politie) en een bedreiging van iemand met een mes richting onze Boa's.

Verder zijn er situaties geweest waarbij de Boa's en toezichthouders graag met begeleiding van de politie hadden doorgepakt. Door het noodzakelijkerwijs stellen van prioriteiten bij de politie, ontbrak helaas die mogelijkheid, waardoor er een te groot veiligheidsrisico voor de Boa's en toezichthouders ontstond.

Daarnaast blijkt dat er steeds meer taken zijn die van de politie verschuiven naar de gemeente. De controle op sluitingstijden van horecagelegenheden, de overlast van parkeren rondom scholen en de aanpak van de jeugdoverlast zijn daar voorbeelden van.

Vanuit de rol als werkgever heeft de gemeente Diemen een verantwoordelijkheid naar de eigen medewerkers. De veiligheid en de (bevordering van) veiligheidsbeleving van onze medewerkers is van groot belang. Mede om die reden zijn de afgelopen jaren onze Boa's al van de volgende uitrusting/mogelijkheden voorzien. De Boa's en toezichthouders hebben afgelopen jaar een RTGB-training (Regeling Training Geweldsbeheersing) gevolgd en het bijbehorende examen met een positief resultaat afgesloten. In de nabije toekomst kan (verwachting is dat aanvraag binnen drie maanden door Dienst Justis wordt gehonoreerd), als de situatie daartoe aanleiding geeft, van transportboeien gebruik worden gemaakt. Verder dragen de Boa's en toezichthouders een steekwerend vest bij hun handhavende taken. Ook is er via een portofoon contact met de operationeel commandant van de politie. De noodknop van de portofoon geeft een direct signaal af bij de meldkamer. De bodycam is een optie om de uitrusting van de Boa's en toezichthouders verder te optimaliseren.

Wat is een bodycam en welke ervaringen zijn er landelijk?

Bodycams zijn kleine camera's die op het lichaam worden gedragen. Ze kunnen beeld en geluid opnemen en worden meestal op de borst gedragen en zijn bedoeld om interacties bij (dreigende) escalaties op te nemen. De aanname is dat de bodycam preventief en de-escalierend kan werken en positief kan bijdragen aan de veiligheid en veiligheidsbeleving van de gemeentelijke handhavers (zie hierna meer over de ervaringen met de bodycam). Een belangrijk neven doel is het dienen als bewijslast bij mogelijke strafrechtelijke handhaving. Uit evaluaties van verschillende gemeenten blijkt dat beeldmateriaal van een bodycam kan bijdragen aan bewijslast bij aangiftes tegen de Boa's en bij aangiftes door Boa's zelf.

De verschillende evaluatieonderzoeken laten zien dat de veiligheidsbeleving van de Boa en/of toezichthouder wordt vergroot en het aantal geweldsincidenten tegen een Boa/toezichthouder die een bodycam draagt daalt. De veiligheidsbeleving scoort bij Boa's zelfs hoger dan bij politieagenten. Een groot deel van hen denkt dat het gedrag van burgers positief beïnvloed wordt door het dragen van de bodycam. Daarnaast komt naar voren dat Boa's met bodycam minder vaak gefilmd worden door omstanders bij de uitvoering van hun werkzaamheden.

Ruim een jaar geleden is de intentie uitgesproken vanuit het ministerie van Justitie en Veiligheid om de bodycam toe te voegen aan de standaard uitrusting van de Boa's. De Boa-bond heeft hier zeer positief op gereageerd. Het gebruik beperkt zich al lang niet meer tot grotere steden. Tal van kleinere gemeenten die in meer of mindere mate vergelijkbaar zijn met Diemen, zijn inmiddels ook overgegaan tot het gebruik van bodycams. Het zijn van een horeca en of toeristengemeente is daarin zeker niet alles bepalend geweest.

Ook lukt het goed om de afspraken over privacybescherming goed na te komen, mits dit belang in de instructies nadrukkelijk de aandacht krijgt en houdt. Een belangrijke uitkomst.

Conclusie

Afgaande op de hiervoor genoemde overwegingen is de conclusie gerechtvaardigd dat het belang van een veilige werkomgeving voor handhavers opweegt tegen de (beperkte) inbreuk op de privacy. Deze conclusie wordt niet lichtzinnig getrokken. Het is evident dat een juist gebruik van een bodycam geen vanzelfsprekendheid is en training in het gebruik ervan van eminent belang is. Niettemin wordt de inzet van de bodycam als een welkome aanvulling op de bestaande uitrusting van onze Boa's en toezichthouders gezien. Ook de lokale driehoek staat er positief tegenover. Daarom wordt er voor gekozen om de effectiviteit van het gebruik ook in Diemen te gaan verkennen. Zeker nu de privacywaarborgen zorgvuldig worden ingebed.

Gevolgen en risico's

Financieel

De kosten van de pilot bedragen € 19.000 en komen ten laste van het teambudget Handhaving. De apparatuur wordt gehuurd/geleased voor de duur van de pilot. Voor dit bedrag worden in eerste instantie zes bodycams aangeschaft die door verschillende Boa's op verschillende taakvelden binnen de discipline Openbare Ruimte worden ingezet (vier Boa's en twee toezichthouders). Uiteindelijk dient bij een geslaagde pilot de bestuurlijke afweging te worden gemaakt om structureel middelen beschikbaar te stellen. Die afweging vindt na de (extern uit te voeren) evaluatie integraal plaats en wordt afgewogen tegen andere financiële claims en dient te worden voorgelegd aan uw gemeenteraad.

Ter inzage in iBabs

- Collegevoorstel/besluit
- Overzicht evaluaties/onderzoeken gebruik bodycam
- Advies Driehoek

- EINDE -